

מסורת הש"ס

(א) סנהדרין טז: יומא י:י, (ב) יומספ' סנהד' פס' ג], (ג) וי"ל והמגן, ד' (נמנות קי.), ס' טז עו.; (ו) ס"א: הוא היה, (ז) ידברו זה שיך לעי' במשנה יד., ח' (נחמיה יב.), ט' (משל' לומה, רש"י, י) לאכול זה קדשים כלי' ויהייעני' הגיה לאכלן בקודש, י) וי"ל מעשה, י) וי"ל וכדלמר, רש"ן,

תורה אור השלם

- כבל אשר אָני מְרָאָה אוֹתָךְ אֶת תְּבִנֹת הַמַּשְׁקָן וְאֶת תְּבִנָּתוֹ כָּל כְּלִי וְכֵן תַּעֲשֶׂה: שְׁמוֹת כה ט וְיָדִי בְיָם כְּלוֹת מִשָּׁה לְהִקָּים אֶת הַמַּשְׁקָן וְיִמְשָׁח אוֹתוֹ וְיִקְדֹּשׁ אוֹתוֹ וְאֶת כָּל כְּלִי בְּכָלִי הַמִּזְבֵּחַ וְאֶת כָּל כְּלִי וְיִקְדָּשֻׁם וְיִקְדֹּשׁ אֹתָם: במדבר י א
- וְלָקַחְו אֶת כָּל כְּלִי הַשֵּׁרֶת אֲשֶׁר יִשְׁרֹתוּ בָם בְּקֹדֶשׁ וְיָתְנוּ אֵל בְּגָד תְּכֵלֶת וְכֹסֶף אוֹתָם בַּמִּכְסֶּה עוֹר תָּחַשׁ וְיָתְנוּ עַל הַמִּזְבֵּחַ: במדבר י ז
- וְאֶעֱלֶה אֹת שָׁרִי הַיְּהוָה מֵעַל הַלְחָמִי וְאֶנְמַדְדֶּה שְׁתֵּי תוֹרֹת גְּדוֹלֹת וְתַהֲלֵכֶת לִימִין מֵעַל הַלְחָמָה לִשְׁעַר הָאֲשֻׁפֹּת: נחמיה יב לא
- וְקָרְבוּ וְקִרְצִי יִרְחֹץ בְּמִיַּם וְיִקְדָּשִׁיר הַיְּהוָן אֶת הַכֹּל הַמִּזְבֵּחַ וְעַל הָאֵשׁ עֹלָה הָאֵשׁ אֲשֶׁה רִיחַ נִיחֹחַ לָיִי: יקרא א ט
- וְשַׁעַר אוֹתוֹ בִּבְנֵי־לֹא יִבְרֹל וְיִקְדָּשִׁיר אוֹתוֹ הַיְּהוָן הַמִּזְבֵּחַ וְעַל הָעֵצִים אֲשֶׁר עַל הָאֵשׁ עֹלָה הָאֵשׁ אֲשֶׁה רִיחַ נִיחֹחַ לָיִי: יקרא י ז
- וְהַיְּבִיאָה אֶל בְּנֵי אֶהֱרֹן הַכֹּהֲנִים וְקָצִיץ מִשָּׁם מֶלֶךְ קִמְצוֹ מִלְחָמָה וּמִשְׁמָנָהּ עַל כָּל לְבָבָתָהּ וְיִקְדָּשִׁיר הַיְּהוָן אֶת אֲזֻקְרָתָהּ הַמִּזְבֵּחַ וְאֲשֶׁה רִיחַ נִיחֹחַ לָיִי: יקרא יב ב

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה מִלָּן בְּשִׁירֹת מִדְכָּל־יִצ' ע"י סנהדרין דף טז ע"ב:

גמ' אֹתָם בְּמִשְׁחָה וְלֹא לְדוֹרוֹת: עיין נמנות דף ז ע"ב תוס' ד"ה ר' יחשיה' תוס' ד"ה אין ובי' היינו היבא דאפשה' עיין טורי אפן ר"ה דף י ע"ב ד"ה מרזי דלמל' במעשה:

רבינו חננאל

וכן תעשו לדורות. משה רבינו מלך ונביא. אהרן באורים ותומים. וע"א זקנים ובשתי תורות אלו המלואים (א) וכתוב וכן תעשו. כל שלא נעשית בכל אשה. הנכנס לשלם אין חייבין עליה. תנא שתי תורות שאמרו בלחמן ולא בבשרין: ואוקימנא בחמץ בשתורה שהוא מין גדול שבהן מו' מיני' לחם בתורה הן חלות וריקנין ורובבה. וכנשרו חלות חמץ עשרה עשרות. ואלו השלשה מינין חלות וריקנין ורובבה עשרה עשרונות

ידיעות הטומאה

וכן פעשו. קרא יחירא למידרש לדורות. וצימי משה דהוא ^א מלך ונציא ואחיו כהן גדול ואורים ותומים ושזעים זקנים: ^ב **שתי תורות**. מנחמיה בן חכליה גמרינ: **משיחם**. בשמן המשחה מקדשתן קדושת הגוף לכלי שרת ולקדש את הנכנסם

הדורות לא נמשחו אלא התחלת עבודתן מחנכתן לקדושה וחינוך לשון התחלה: **אימא אוסם במשיחה**. ולא בעבודה. לדורות אי צעי במשיחה אי צעי בעבודה: **מלאן צשירות**. (א) מדכפל קרא צלשניה כלי השרת אשר ישרמו שנעשו כלי שרת ע"י שירות: ה"ג אי לאו כפיצ אוסם

הוס אמינא לדורות במשיחה ובעבודה דהא כהב וכן פעשו במשיחה וכפיצ ושרמו לשירות ולצעי פרטי קמ"ל למעטיניהו ממשיחה. דאי לאו להכי אתא למאי אתא אי למימרא לדורות לא מיקדשי במשיחה לחודה לישמוק קרא מיניה ונפקא לן מאשר ישרמו: **בלחמן ולא בצשרן**. הלחם היו נושאין שני לחמי תודה: **מנא הי"מ**. דבלחמן קאמר: **ואעמידה שתי תורות**. נחמיה קאמר כספר עורא ^א כשנצית חומת ירושלים וצא לקדש את העיר ואעמידה שתי תורות גדולות אצל החומה מבחוץ ותהלוכות לימין מעל החומה ^ב להקיף את העיר צהלוכות שהלכו דרך ימין כשפניהם לחלל העיר הלכו תמיד לצד ימינם עד שהקיפו את כולה: **ממין גדול** וצצבר קאמר קרא וגדולות דקאמר ממין גדול של צקר ולא של כאן: **גדולות ממין**. מאלויו מין שהיו שביצאו גדולות ולא קטנות: **אלא גדולות שצפודה**. ועל כרחק צלחם קאמר ואשמעינן דשל חמץ היו שהן גדולות שצלחמי תודה: **דסנן**. שחלות החמץ גדולות משל מנה: **שהן שש מידבריות**. שהוסיפו על המדות שמות מלצר שהכניסו שש חלקים ראשוני' צחמש והוסיפו חלק ששי מצחון: **שהן שתי איפות**. שהאיפה שלש סאין והסו עשרים עשרונות שהאיפה עשר עשרונות כדכתיב (שמות טז) והעומר עשירית האיפה וגו': **עשרה לחמן ועשרה למנא**. יליף מקרא צמסכת נמחות [שנ] והקריב על צח המודה חלות מלות צלוות בשמן [ויקרא] הרי מין אחד וריקניו מלות משוחים בשמן [שם] הרי שני מינין של מנה סלת מרצבת חלות צלוות בשמן [שם] הרי שלשה מינין של מנה וכתיב צמריה על חלות לחם חמץ יקריב וגו' כנגד מנה הצא חמץ שיהא סלת צמין החמץ כנגד שלשה מינין שצמנה: **וצמנה שלשה מינין**. כדפרשינא וילפינן התם מקראי שיש בכל מין עשר חלות. אלמנא חלות החמץ גדולות כשלש של מנה: **צשירי מנחה**. בחלות של שירי מנחה הנאכלת לכהנים והאי קידוש נחמיה ועורא בקידוש העיר כתיב אצל עזרה שהוסיפו עליה מקיפים אותה צשירי מנחה: **אעוו לחמי תודה צעורה מי לא מתאכלי**. אם רצו כהנים ^א לאכול צקדשים מי מעבצ עליהם: צמנחה כתיב (ויקרא ו) צחצר אהל מועד יאכלוהו ואם יאאה לחוץ נפסלה ותודה ולחמה נאכלין בכל העיר ואם יאלו חוץ לחומה נפסלין הלבך ירושלים נתקדשה צלחמי תודה שנאכלין זה ואם יאלו ממנה נפסלין ועזרה נתקדשה צשירי מנחה שנאכלין זה ואם יאלו ממנה נפסלין: ה"ג **והסכרז מנחה חמץ מי איכא**. ולא גרסינן וכי תימנא ה"נ מנחת חמץ מי איכא דהאי וחסכרז צשירי מנחה הוא למימר דעל כרחק צחצה נתקדשה דחמץ צשירי מנחה לא משכחת לה: **מנחה חמץ מי איכא**. הא כתיב (שם ב) כל המנחה אשר תקריבו לה' לא ^א תאפה חמץ: וכי

חלות צלוות בשמן [שם] הרי שלשה מינין של מנה וכתיב צמריה על חלות לחם חמץ יקריב וגו' כנגד מנה הצא חמץ שיהא סלת צמין החמץ כנגד שלשה מינין שצמנה: **וצמנה שלשה מינין**. כדפרשינא וילפינן התם מקראי שיש בכל מין עשר חלות. אלמנא חלות החמץ גדולות כשלש של מנה: **צשירי מנחה**. בחלות של שירי מנחה הנאכלת לכהנים והאי קידוש נחמיה ועורא בקידוש העיר כתיב אצל עזרה שהוסיפו עליה מקיפים אותה צשירי מנחה: **אעוו לחמי תודה צעורה מי לא מתאכלי**. אם רצו כהנים ^א לאכול צקדשים מי מעבצ עליהם: צמנחה כתיב (ויקרא ו) צחצר אהל מועד יאכלוהו ואם יאלו חוץ לחוץ נפסלה ותודה ולחמה נאכלין בכל העיר ואם יאלו חוץ לחומה נפסלין הלבך ירושלים נתקדשה צלחמי תודה שנאכלין זה ואם יאלו ממנה נפסלין ועזרה נתקדשה צשירי מנחה שנאכלין זה ואם יאלו ממנה נפסלין: ה"ג **והסכרז מנחה חמץ מי איכא**. ולא גרסינן וכי תימנא ה"נ מנחת חמץ מי איכא דהאי וחסכרז צשירי מנחה הוא למימר דעל כרחק צחצה נתקדשה דחמץ צשירי מנחה לא משכחת לה: **מנחה חמץ מי איכא**. הא כתיב (שם ב) כל המנחה אשר תקריבו לה' לא ^א תאפה חמץ: וכי

ערי חומה דמוכח לקמן (דף טז). שנתקדשו והא אין דבר שנפסל ציונא ויש לומר היכא דלא אפשר לא אפשר כדמוכח בשמעמא: [ש"ך לע"ב] **בשחי"מית בבשים** הוא דקרישי. ולמאן דלמר תנור מקדש נמי לא מצי אפי' להו מאתמוול דלא ליפסלו צלינה ופלוגמא

היא צפרק שמי הלחם (נמחות דף טז ה):

פרק שני שבועות

מו.

(לעיל יד.) **שא"ין** מוסיפין ע"ל העיר וע"ל העזורות. ואם תאמר צפ"ק דסנהדרין (דף ג.) לא חשיב אלא ע"א וי"ל דהתם לא חשיב אלא מיילי דסנהדרין ומדע דתנן נמי התם אין מוילאין למלחמת הרשות אלא צב"ד של ע"א ולא תני מלך ויועץ ואורים ותומים אע"ג דבעינן להו כדמסיק התם בגמרא (דף טז.) מקרא ואם תאמר הדתנן התם אין דינין לא את השצט כו' ומוקי לה עולא צגמ' (שם) צצין על עסקי נחלות תחלתו מה תחלתו בע"א כו' אי מה תחלתו צקלפי ואורים ותומים וכל ישראל וכו' ומאי קושיא אה"נ דניצבי אורים ותומים וכל ישראל והא דלא חשיב להו התם צממני' (דף ג.) משום דלא איירי אלא צמילי דסנהדרין ויש לומר מדכיל להו צחדי נציא השקר וכהן גדול משמע ליה דלא צעינן אלא ע"א דומיא דיערו מאי אמרת דשצק למימני אורים ותומים משום דלא איירי אלא צמילי דסנהדרין אס כן לימניניהו צאפי נפשייהו דלא אמו למיטעי לשויניהו כציבא השקר:

וכן תעשו ד"דורות. פירש צוקוטרס וצימי משה דהוא מלך ונציא ואחיו כהן גדול ואורים ותומים ומימה אס כן צפ"ק דסנהדרין (דף טז:) צהעמדת סנהדרין לצצטים דילפינן ממשה דצמקוס ע"א הוה קאי ליצעי נמי מלך ונציא ועוד אע"ג דאהרן היה צצנין משכן וכי נשאלו צלורים ותומים לעשות משכן הלא קודם שנתכהן אהרן על ידי המלואים נעשה המשכן וקושיא ראשונה יש לתרץ דהלא מרבינן טפי משום דכתיב וכן תעשו דמשמע דאתא לרצויי כל הן וא"ת כלים נמי ניצבו ע"א וכי תימנא הכחוצ מלאן צשירות דאין לרין אלא שירות הא צסמוך משמע דאי לא אותם הוה אמינא דצעי משיחה ועבודה ואם כן השתא דכתב אותם למעוטי משיחה ע"א מיהא לא נימעוו וי"ל דלמא אותם לגלויי דוקן תעשו לא קאי אכלים ולא צעינן צהן לדורות דומיא דמשה: **מתיב רבא ב"ל הבלים** שעשה משה. מימה ממשכן גופיה ה"ל למיפרק שיהא לרין משיחה לדורות כמו שנמשח צימי משה כדכתיב צקרא ^א כדלמר לקמן (דף טז:) גצי משכן ומקדש: **ד"דורות** אי בעי במשיחה אי בעי בעבודה. אלא

לא צעי למיפרך לדורות צמשיחה וצעבודה דקאמר צסמוך דלאותם משמע למעוטי משיחה לדורות: **ל"למדך** שאחד המרבה בו'. אע"ג דלמר (יומא דף לד:) האחד המיוחד שצעדרו וגצי פרה אדומה נמי אמרינן (לעיל דף יא:) שאם מנא נאה הימנה מנהו לפדות מ"מ לא היה לו להתפאר צצק כיון שצמנא צזה כמו צזה אס מתכוין לשם שמים: **א"ין** עזרה מתקדשת אלא בשירי מנחה. תימנא למאן דלמר צפ"צ [דוצותס] (דף קג.) ושם) דאין מנחה צצמה היאך מתקדשת צצלמא צימי עורא איכא למימר דסכר כמ"ד קדושה ראשונה קידשה לשעתה וקידשה לעמיד לצא ועורא זכר צצלמא הוא דעצד אצל צימי שלמה ויהושע קשיא וכ"ת דקדשה צמנחת העומר והא צסוקות היה הקידוש צימי שלמה כדלמר צמועד קטן (דף ט.) וכדמוכחי קראי ויש לומר כיון שהכל צא צצת אחת הקידוש ועשיית מנחה לא חשיצנין מנחה וכל העבודה היתה מחנכתה ומתקדש מקומה א"נ כיון דלא אפשר לא צראן והא דקאמר כהא דאין מתקדשת ^א היינו היכא דאפשר כגון שצאין להוסיף על העזרה: **וייציא ממנה נפסל**. ואם תאמר הר הצית היכי קדיש שאין דבר נאכל צו שיונא ממנו נפסל ויש לו קדושה צפני עצמו שהוא מחנה לויה וכן צתי ערי חומה דמוכח לקמן (דף טז). שנתקדשו והא אין דבר שנפסל ציונא ויש לומר היכא דלא אפשר לא אפשר כדמוכח בשמעמא:

היא צפרק שמי הלחם (נמחות דף טז ה):

עין משפט

ט א ב מיי פ"א מהל' כלי המקדש הל' יב:
י ג ד מיי פ"ו מהל' צית הבצירה הל' יב:
יא ה מיי פ"ט מהל' מעשה קרינות הל' ז:
יב ז מיי שם הל' יח:
יג ז ח מיי פ"ו מהל' צית הבצירה הל' יב:

מוסף רש"י

וכן תעשו לדורות. מה משכן על פי משה, והוא נמקום סנהדרי גדולה, קף לזירות על פי סנהדרי גדולה (סנהדרין יזו.) משיחתן מקדשתן. כדכתיב (צמדבר ו) וימשחו ויקדש אותם, מכאן ואילך. לא נמשחו כלים חדשים שנעשים שם, כדלמרינן אותם במשיחה (יומא יב:) כלים שעשו אחרי מה עבדוהן מחובבתן. משעה שמתחנכים בעבודה מתקדשין (סנהדרין יזו.) אותם במשיחה. אותם מיעוטא הוא (שם.) שאחד המרבה. להניא קרינות וימשחו ויקדש אותם, מוצאות אלה ימירה על של מדצר שמות, ואותן שש מדכריות הן שתי איפות. שאיפה ג' סאין, שהן כ' עשרונות, דכתיב (שמות טז) והעומר עשירית האיפה, דעומר הוא עשרון ומנא ג' עשרונם צאפיה וז' איפות הן י עשרונות (נמחות יזו.) עשרה לחמץ ועשרה למצה. ד"י חלות היו חמץ ומנא ג' מינין וכל אחד היה ש' חלות, מנאל צמנא שלשים חלות של י עשרונות, נמנאל שלש עשרונות ושלש עשרין לכל מין ומין, וכל חלות לעשרון, שמכל עשרון היה עושה ג' חלות של מנא, דלשלוש חלות לא היו אלא י עשרון (שם עז.)

רבינו חננאל (הבשר)

נמצא החמץ כנגד ג' מינין הללו. והוא הגדול שבארבעתם. חשיבותא בקריבות קמי שמיאי לייכא דתנן בסוף מנחות נאמר בעולת בהמה ריח ניחוח ובעולת העוף ריח ניחוח ללמדך שאחד המרבה ואחד המעוטי ובלבד שיכיון את לבו לשמים: וירושלמי רב אמר בתהלה ויעל דוד בדבר גר. דוד זה המלך. בדבר גר זה נביא. ויחל שלמה לבנות את בית ה' (ז' מפני שהיתה תורפת ירושלם שם והיתה יכולה להכביש משם: אמר רמי בר חמא אין עזרה מתקדשת אלא בשירי מנחות כירושלי' מה ירושלים דבר הנאכל בה כגון תודה ואם יוצא חרץ לירושלים נפסל כך העזרה מתקדשת בדבר הנאכל בו והוא שירי מנחות. ואם יוצאת חרץ לעזרה נפסלות. אי מה תודה בחמץ מתקדשת אף שירי מנחות בחמץ מתקדשות. וכי משכחת בשירי מנחות חמץ.

- ↑ רש"י א.
- ↑ ע"י ירושלמי כאן וצפ"א דסנהדרין.

